

Motion till riksdagen 2010/11:Ju287

av Désirée Pethrus Engström (KD)

Våld mot kvinnor och hedersrelaterat våld

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utarbeta en nollvision för att helt avskaffa mäns våld mot kvinnor.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om åtgärder för att minska utsattheten för våld bland äldre kvinnor och kvinnor med funktionsnedsättning.¹
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av polisens förebyggande arbete mot våld mot kvinnor.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att hotade kvinnor ska erbjudas trygghetspaket, larm, pepparsprej och kurser i självförsvar.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att hot om hedersrelaterat våld bör skrivas in som giltigt asylskäl i utlänningslagen.²
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av ett hälsointyg för att skydda unga flickor från könsstympning.¹
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att inte tillåta undantag för ingående av äktenskap för barn under 18 år.³
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att skyddat boende ska erbjudas alla kvinnor som söker hjälp för hedersrelaterat våld.¹
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att stödprogram ska utarbetas för kvinnor som faller offer för hedersrelaterat våld.¹

¹ Yrkandena 2, 6, 8 och 9 hänvisade till SoU.

Fel! Okänt namn på

² Yrkande 5 hänvisat till SfU.

³ Yrkande 7 hänvisat till CU.

Motivering

Våld mot kvinnor har länge setts som en privatsak, men på senare år har problemet fått allt mer uppmärksamhet i medier och i samhällsdebatten. Våld mot kvinnor är ett samhällsproblem på samma sätt som exempelvis den segregerade arbetsmarknaden med kvinnors låga löner till följd.

Vi kan aldrig acceptera att tiotusentals kvinnor varje år misshandlas i det egna hemmet av en man som de har en nära relation till. En nolltolerans mot våld mot kvinnor måste skapas och implementeras i hela samhället. Kompetens om vålds- och sexualbrott mot kvinnor måste öka inom samtliga myndigheter. Samarbetet mellan rättsväsendet och berörda myndigheter behöver intensifieras och utvecklas och handläggningen bli effektivare. Utbildning av polis, åklagare och domare behöver öka och kunskaperna om orsakerna till våldsbrott mot kvinnor och om hur våldet påverkar offret ska vara ett prioriterat område. Landets kvinnojourer och mansjourer ska ses som en stor tillgång och resurs.

Särskilt allvarliga är de fall där vämlösa drabbas av våld, till exempel äldre, personer med funktionsnedsättning eller barn. Forskning visar att det är de mest omsorgs- och vårdkrävande äldre som bor på institution som löper störst risk för att utsättas för våld och övergrepp. Vården måste därför ges utökade resurser så att personalen får tid att ägna sig åt patienterna och inte bara vårda dem fysiskt utan också se till deras sociala behov. Vårdpersonalen måste också erbjudas kompetensutveckling inom detta område.

Funktionshindrade kvinnor är överrepresenterade bland dem som drabbas av sexuella övergrepp och sexuellt våld. En del av dessa kvinnor vittnar om hur vissa män erotiserar deras funktionsnedsättning. Kvinnan har svårt att sätta gränser och söker kärlek och omtanke. Kvinnor som utsätts för sexuella övergrepp får allt svårare att värna om sin integritet och blir därför lätt ett offer. För att minimera våldsutövandet mot kvinnor med funktionsnedsättning är det därför viktigt att de har flera olika vård- och stödkontakter.

Våld mot kvinnor

Varje år mister ett drygt tjugotal kvinnor i Sverige livet på grund av att de utsätts för våld av en man som de har eller har haft en nära relation till. År 2009 anmäldes ungefär 29 000 misshandelsbrott mot kvinnor i Sverige. Endast var femte anmälan leder fram till ett åtal. Två tredjedelar av de våldsbrott som begås mot kvinnor utförs av en för henne redan bekant person och ofta begås denna misshandel i det egna hemmet. Cirka 30 procent av kvinnorna som polisanmäler våldet har tidigare anmält mannen för misshandel.

Våldsbrott mot kvinnor är ett problem som sträcker sig över alla sociala skikt i samhället. Undersökningar har visat att många fall av misshandel mot kvinnor avslutas med en våldtäkt. Misshandel mot kvinnor börjar ofta i samband med en graviditet. Våldsbrotten och hoten om misshandel mot kvinnor påverkar naturligtvis kvinnors hälsa, såväl fysiskt som psykiskt, mycket negativt. Viktigt att påpeka är att våldet inte enbart utgör ett fysiskt hot utan också ett psykiskt.

Fel! Okänt namn på

Risken att hamna i en depression är stor och en stor andel av de kvinnor som i Sverige utsatts för våldsbrott har funderat på att ta sitt liv.

Det är av största vikt att åtgärder vidtas som dels förebygger våldet, dels säkerställer den misshandlade kvinnans trygghet och säkerhet. För att kunna uppnå detta måste samarbetet mellan berörda myndigheter fördjupas och handläggningen bli effektivare. Välutbildade poliser med kunskaper om orsakerna till våldsbrott och om hur våldet påverkar offret kan positivt bidra till kvinnans fortsatta agerande och hennes möjligheter att bli av med det ständiga hotet om misshandel. Både polis och åklagare kan fortfarande göra mer i arbetet med att bekämpa våldet mot kvinnor. Hela rättskedjan måste arbeta snabbare och effektivare.

Vikten av dokumentering och bevissäkring är stor. Det ska finnas tillgång till en videokamera i varje polisbil för dokumentering av misshandelsskador och brottsplatser. Hotade kvinnor ska, utan väntetid, erbjudas trygghetspaket och larm. Hotade kvinnor ska även ha rätt att bära och använda pepparspray. De bör även erbjudas träning i självförsvar om de så önskar. Självförsvar handlar i grunden om mycket mer än att lära sig metoder för att handgripligt skydda sig mot anfall. Det första ledet innebär att ge självförtroende och stärka skyddet av sin egen integritet.

Hedersrelaterat våld

En undersökning gjord i Stockholm visar att så många som var sjätte person har inskränkningar i det framtida valet av äktenskapspartner. Många ungdomar känner oro inför resor till hemlandet, efter att de slutat skolan, på grund av risken att bli bortgift mot sin vilja. Tvångsäktenskap är bara en av flera typer av hedersrelaterat våld. Andra former av hedersrelaterat våld är misshandel, könsstympning och i de allra värsta fallen hedersmord.

Om det finns risk att en kvinna kan bli utsatt för hedersrelaterat våld bör detta vara ett skäl för att, med dagens gällande regler, få asyl. Varje fall måste självklart prövas för sig, men det måste vara möjligt att använda sin utsatta situation som asylskäl och möjlighet till uppehållstillstånd ska självklart finnas. Trots att vi vet att kvinnor i mindre utsträckning än män kan skyddas från hedersrelaterat våld av myndigheterna i hemländerna finns det idag inget i utlänningslagen som specifikt omnämner dessa aspekter.

Kvinnlig könsstympning är en förkastlig sedvänja, och det finns enligt uppgift cirka 150 miljoner könsstympade kvinnor i världen. Denna tradition kan inte tillskrivas någon nationalitet, religion eller etnisk grupp men är högst levande i och med att 8 000 flickor könsstympas varje dag någonstans i världen. Vissa av dessa är svenska flickor som mot sin vilja utsätts för denna tortyr. Oftast sker ingreppet i föräldrarnas hemland dit flickorna åker sommartid.

För att skydda flickor från att utsättas för könsstympning bör vi enligt fransk modell införa ett "hälsointyg". Hälsointyget ska tydligt visa att könsstympning är förbjudet enligt svensk lag. Intyget ska också visa att föräldrarna har ansvaret för flickan och således kan dömas enligt svensk lag även om

Fel! Okänt namn på

könsstypning sker i annat land än Sverige. Släkten i hemlandet, som ofta är de som utför brottet, kommer således att skada föräldrarna och göra dem till brottslingar i Sverige. Intyget blir därmed ett stöd för de föräldrar som vill skydda sina barn när de reser till hemlandet.

Ett hälsointyg skulle kunna rädda många unga flickor från att bli könsstypade, och Socialstyrelsen bör få i uppdrag att utforma ett sådant intyg. Intyget bör sedan kunna utfärdas av barnavårdscentralen för barn upp till sex års ålder och därefter av skolhälsovården.

Tvångsgifte är en helt oacceptabel företeelse i ett fritt land, och åtgärder bör vidtas för att så långt som möjligt motverka det. Att vi i Sverige i vissa fall ger undantag till att flickor under 18 år gifts bort är inte acceptabelt. Ett stort problem i sammanhanget är också att länsstyrelserna som tar besluten bedömer ärenden mycket olika. I vissa län är det så gott som omöjligt att få undantag medan man i andra län godkänner de allra flesta. För att visa på vårt samhälles åsikt i frågan om tvångsgifte och barnäktenskap bör möjligheten till undantag tas bort helt.

Det är mycket svårt att veta hur omfattande den hedersrelaterade brottsligheten är i Sverige. Anmälningsbenägenheten är låg och det är därför ett stort mörkertal av icke anmälda brott. Enligt länsstyrelserna i Stockholm, Göteborg och Malmö har minst 400 unga kvinnor sökt hjälp för att de känner sig hotade av sina familjer. På grund av resursbrist har mindre än 5 procent av dessa kvinnor erbjudits skyddat boende. Så får det självklart inte vara, och resurserna för att ta hand om utsatta kvinnor måste öka.

För de flickor som söker hjälp av samhället ska det utarbetas stödprogram. Dessa program ska innehålla skyddat boende, övriga fysiska skyddsanordningar, utbildning i personskydd, möjlighet till regelbundna samtal med erfaren kurator eller psykolog, möjlighet till utbildnings- och yrkesvägledning samt hjälp och stöd att upprätta en levnadsplan för de närmaste åren. Det är mycket viktigt att tidiga satsningar riktas mot hela familjen i syfte att motverka motsättningar inom familjen som kan leda till hedersrelaterat våld.

Avslutning

För att uppnå den nollvision som förespråkas i inledningen av denna motion finns det oerhört mycket som måste göras. Denna motion tar upp ett par viktiga steg men är långt ifrån heltäckande. I grunden handlar det om att samhället måste stå upp för utsatta kvinnor, och det kan och ska göras på flera olika sätt.

Stockholm den 26 oktober 2010

Désirée Pethrus Engström (KD)